

YENİ BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ: YÜKSEK DENETİM KURUMLARININ KARŞI KARŞIYA OLDUĞU GÜÇLÜKLER VE FIRSATLAR

Yazan: Faiza KEFİ*

Çev.: F. Betül CEYLAN*

Tarihte benzeri görülmemiş bir teknolojik ve ekonomik gelişme sürecine giren dünyamız, bugün belki de insanlık tarihinin en önemli dönemini yaşamaktadır. Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ve özellikle de internet alanındaki hızlı gelişmeler, bilginin yayılması, ekonomik ve mali yönetim, ticaret, eğitim ve sağlık dahil olmak üzere hayatın bütün alanlarında bir dönüşüme yol açmıştır.

Bu yeni teknolojiler, köklü araştırmalar ve uygulamaların, programların ve veri tabanlarının geliştirilmesi faaliyetleri ile sistematik bir bağ kurarak, kalkınma için çok önemli bir araç oluşturmaktadır. Yaşam tarzımızı ve örgütsel yönetimin temel ilkelerini yeniden gözden geçirmemizi gerektiren evrensel ve karşılıklı bir bağımlılık yaratmaktadır. Bundan başka, yeni teknolojiler, devletlerin ve daha geniş anlamda kamusal hizmetlerin modernize edilmesinde yararlanılabilecek önemli araçlar da sağlamaktadır.

Ancak bu teknolojiler aynı zamanda beraberlerinde birtakım kısıtlamalar da getirmekte ve bazı önemli sorunlara da yol açmaktadır. Sürekli değişen bir dünyada, gelişmelerin hızlı ritmine ayak uydurmak ya da arkada kalma ve yaşanan gelişmelerden gün geçtikçe artan oranda uzak kalma riskini göze almak zorundayız. Bu iki durum arasındaki fark oldukça fazladır: Sorun, sayısal

* Tunus Sayıştay Birinci Başkanı ve ARABOSAI Genel Sekreteri

Yazarın INTOSAI'nin (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Örgütü) yayın organı olan "International Journal of Government Auditing" adlı derginin Nisan 2005 sayısında yayınlanan "New Information and Communication Technologies: Challenges Facing SAIs" başlıklı makalesinin serbest çevirisidir.

* Sayıştay Uzman Denetçisi

bölünme (digital divide) ve hatta sayısal uçurum (digital gap)* riskinden kurtulma ya da kurtulamama sorunudur.

Açıkçası, değişimdeki büyük ivme, yüksek denetim kurumlarını da fazlasıyla ilgilendirmektedir. Yeni yönelişleri yakından izlemek ve çalışma yöntemlerini bu gelişmeler ışığında yeniden uyarlamaları gerekmektedir. Yönetim metotlarında birbirini izleyen sürekli gelişmelere ve devasa boyutlardaki bilgi birikimi ile yeni teknolojilere kendilerini uyarlamak zorundadırlar.

Ancak Ekim 2004 tarihinde Budapeşte’de gerçekleşen 18. INTOSAI Kongresi çalışma sonuçları Yüksek Denetim Kurumlarımızın geleceği konusunda güven uyandırmıştır. Aslında 2005-2010 dönemini kapsayan stratejik planın benimsenmesi, tam da doğru zamanda gerçekleşmiş ve günümüzün öncelikleri ile uyumlu ortak faaliyetler için ayrıntılı bir planla yola çıkılmıştır. Plan dört ana hedefe ulaşmayı amaçlamaktadır:

* Yüksek denetim kurumlarını örnek olmaları için teşvik ederek ve uygun ve etkin mesleki standartları benimsemeleri ve geliştirmeleri için katkıda bulunarak, güçlü, bağımsız ve donanımlı yüksek denetim kurumları haline gelmelerini sağlamak,

* Eğitim, teknik yardım ve diğer geliştirme faaliyetleri aracılığıyla yüksek denetim kurumlarının mesleki kapasitelerini ve yeteneklerini geliştirmek.

* Bilgi paylaşımı ve karşılıklı çıkar ve ilgi alanlarında araştırma yapılması yolu ile yüksek denetim kurumlarını işbirliğine ve sürekli gelişmeye teşvik etmek.

* INTOSAI’yi, üye yüksek denetim kurumlarının farklı model ve yaklaşımlarını ve bölgesel dengeleri de göz ardı etmeksizin, verimli, etkin ve tutumlu çalışma yöntemlerini, zamanlı karar alma ve etkili yönetim metotlarını geliştirmek suretiyle organize etmek ve yönetmek.

Bu stratejik plan yüksek denetim kurumları programlarının kalitesinin artırılmasına yardımcı olacak ve makul istekleri bir araya getirecektir. Bununla birlikte, stratejik planın başansı üyelerin ne ölçüde INTOSAI’ye katkıda bulduklarına ve bu istekleri elde etme amacına kendilerini ne kadar verdiklerine bağlıdır.

* “Digital divide” ve “digital gap” kavramları dilimize genellikle “sayısal bölünme” ve “sayısal uçurum” şeklinde aktarılmakta olup, bilgi ve iletişim teknolojilerine sahip olan ve olmayan toplumlar arasındaki eşitsizliği ifade etmek için kullanılmaktadır.

Yeni bilgi ve iletişim teknolojileri, yüksek denetim kurumlarının kendilerini geliştirmeleri ve kendilerinden beklenen denetim hizmetini en iyi şekilde yerine getirmelerini sağlayacak yüksek performanslı kurumlar haline gelmesi için değerli bir fırsat sunmaktadır.

INTOSAI'nin aktif üyesi olarak Tunus Sayıştayı, yeni bilgi ve iletişim teknolojilerine uyum amacıyla gerekli fiziki ve beşeri kaynakları sağlamak için sürekli bir çabanın içerisinde olmuştur. Diğer yüksek denetim kurumları gibi, Tunus Sayıştayı da bilgi ve tecrübelerini diğer üye ülkelerle paylaşmakta asla tereddüt etmemiştir. Dahası sürekli gelişme için daima diğerleri ile ortaklık kurmaya çalışmış ve en fazla yararı sağlamak için dünyada neler olduğunu takip etmiştir.

Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinden bahsetmişken, ilki Aralık 2003'te İsviçre'nin Cenevre kentinde gerçekleştirilen, tarihi ve küresel bir olay niteliğindeki Dünya Bilgi Toplumu Zirvesine (World Summit on the Information Society – WSIS) değinmeden geçemeyiz. Tunus da, 16-18 Kasım 2005 tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan ikinci zirveye ev sahipliği yapmanın onurunu ve ayrıcalığını yaşayacaktır.

İlk zirvedeki katılımcılar oybirliği ile yeni bilgi ve iletişim teknolojilerine erişmenin diğer bir acil ve güncel konu olan sürdürülebilir gelişmenin anahtarı olduğu ve dünya nüfusunun sadece yüzde 19'unun İnternete ulaştığı düşünüldüğünde, bu alanda göze çarpan çok açık bir dengesizlik olduğu sonucuna varmışlardır.

Tunus zirvesinin amacı, herkesin erişebileceği dengeli bir bilgi toplumu geliştirmek için güney ve kuzey ülkeleri arasındaki sayısal bölünmeyi azaltacak pratik çözümler bulmaktır.

Zirve aynı zamanda sayısal bölünmeyi azaltmaya yönelik projelerin finansmanı sorununu da masaya yatıracaktır. Eğer finansman sağlanamazsa, başlıca sorunları su, elektrik, sağlık gibi temel hizmetlere ulaşmak olan güney ülkeleri yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin kalıcı yenilik, bilgi paylaşımı, büyüme ve sürdürülebilir gelişme şeklinde sağladıkları büyük ilerlemelerin sürekli olarak kısıyında kalacaklardır.

Amaç, insanlar arasında dayanışmanın kökleştirilmesi ve medeniyetler arası diyalogun geliştirilmesinde kolektif bir bilinç ve sorumluluk ortamı oluşturmak ve aynı zamanda yeni bilgi ve iletişim teknolojilerini, hiç kimsenin dışlanmadığı dengeli gelişme için stratejik bir araç haline getirmektir.

Yüksek denetim kurumları, faaliyet gösterdikleri alanda birbirini izleyen değişiklikler nedeniyle sürekli olarak yeni güçlüklerle karşılaşmaktadırlar. Faaliyetlerini INTOSAI'nin stratejik planında tanımlanmış olan temel değerler rehberliğinde yürüttükleri takdirde, yüksek denetim kurumları bu güçlüklerle başa çıkmada elbette başarılı olacaklardır.

Elbette her yüksek denetim kurumu faaliyetlerinde başarıya ulaşmak için öncelikle gerekli yapı ve organizasyonu gerçekleştirdiğinden ve yeterli donanıma sahip olduğundan emin olmalıdır. Dahası, hizmet içi eğitim ve stajlar aracılığı ile çalışanlarının mesleki bilgi ve becerilerini yükseltmek zorundadır. Ayrıca, INTOSAI üyesi olarak bilgi ve deneyimlerimizi daha iyi paylaşabilmek için işbirliği ve dayanışmamızı güçlendirme yükümlülüğümüz de bulunmaktadır.

Sonuç olarak, yüksek denetim kurumları olarak sahip olduğumuz değerler –profesyonelliğimiz, yeni bilgi ve iletişim teknolojilerine hakimiyetimiz, incelemelerimiz ve önerilerimizin isabetliliği ve ikna gücümüz– uzun vadeli misyonumuza ulaşmada bizleri müktedir kılacaktır. Yine yüksek denetim kurumları olarak, verimlilik, etkinlik ve tutumluluk ilkelerine riayet eden iyi bir yönetim modelinin kurumsallaştırılması için kamu yönetimine katkı sağlamada ayrıcalıklı bir konumda bulunmaktayız.